

Udkast

til

lov om ændring af udlændingeloven
(Ændring som følge af forordning om den europæiske grænse- og kystvagt m.v.)

§ 1.

I udlændingeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 412 af 9. maj 2016, som senest ændret ved lov nr. 1561 af 13. december 2016, foretages følgende ændring:

1. I § 30 a indsættes som *stk. 6*:

»Stk. 6. Folketingets Ombudsmand varetager tilsyn med tvangsmæssig udsendelse i medfør af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 2016/1624 af 14. september 2016 om den europæiske grænse- og kystvagt og om ændring af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2016/399 og om ophævelse af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 863/2007, Rådets forordning (EF) nr. 2007/2004, og Rådets beslutning 2005/267/EF.«

§ 2.

Stk. 1. Loven træder i kraft dagen efter bekendtgørelse i Lovtidende.

§ 3.

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men kan ved kongelig anordning helt eller delvis sættes i kraft for Færøerne og Grønland med de ændringer, som de færøske og grønlandske forhold tilsiger.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse

1. Indledning

1.1. Lovforslagets hovedindhold

1.2. Baggrund

2. Gældende ret

3. Grænse- og kystvagtforordningen

3.1. Forordningens regler om udsendelse

3.2. Pulje af observatører

4. Forordningens gennemførelse i dansk ret

4.1. Ministeriets overvejelser

4.2. Den foreslåede ordning

5. Internationale forpligtelser

6. Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

7. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

8. Administrative konsekvenser for borgerne

9. Miljømæssige konsekvenser

10. Forholdet til EU-retten

11. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

12. Sammenfattende skema

1. Indledning

1.1. Lovforslagets hovedindhold

Der er i de senere år kommet mange flygtninge og migranter til Europa. Det har lagt et stort pres på EU's ydre grænser og har presset alle lande, også Danmark. Vi påtager os et fælles ansvar over for de flygtninge, som har brug for beskyttelse. Men asylansøgere, der har fået afslag på asyl, og andre udlændinge med ulovligt ophold har ikke ret til ophold og skal så hurtigt som muligt udrejse eller udsendes. Det er med til at undergrave asylsystemets legitimitet, når bl.a. afviste asylansøgere ikke udrejser frivilligt og i stedet bliver i Danmark og Europa.

Der er derfor behov for at styrke indsatsen for at udsende afviste asylansøgere og andre udlændinge uden lovligt ophold. Det gælder ikke blot for Danmark. Udsendelse af afviste asylansøgere og andre udlændinge uden lovligt ophold er en udfordring for mange europæiske lande.

Med henblik på at styrke Den Europæiske Unions ydre grænse vedtog Europa-Parlamentet og Rådet den 14. september 2016 forordning (EU) 2016/1624 om den europæiske grænse- og kystvagt og om

ophævelse af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 863/2007 Rådets forordning (EF) nr. 2007/2004, og Rådets beslutning 2005/267/EF (grænse- og kystvagtforordningen).

Grænse- og kystvagtforordningen indebærer, at et Europæisk Agentur for Grænse- og Kystbevogtning. Agenturet er en videreudvikling af og omtales fortsat i almindelig hed som Frontex. Agenturet får bl.a. til opgave at tilrettelægge, koordinere og gennemføre tilbagesendelsesoperationer og -indsatser vedrørende afviste asylansøgere og andre udlændinge uden lovligt ophold, herunder gennemføre fælles tvangsmæssige udsendelser.

Grænse- og kystvagtforordningen indeholder i tilknytning hertil bl.a. regler om, at der skal oprettes en pulje af observatører, som navnlig skal føre tilsyn med tvangsmæssige udsendelser, som er omfattet af forordningen.

Formålet med lovforslaget er at gennemføre de regler, som er nødvendige for, at Danmark kan gennemføre grænse- og kystvagtforordningen i dansk ret. Lovforslaget indeholder på den baggrund regler om, at Folketingets Ombudsmand kan føre tilsyn med tvangsmæssige udsendelser, som foretages i henhold til forordningen.

Med vedtagelsen af lovforslaget giver Folketinget samtidig sit samtykke efter grundlovens § 19, stk. 1, til, at udlændinge- og integrationsministeren på Danmarks vegne i Rådet for Den Europæiske Union kan meddele, at Danmark har besluttet at gennemføre forordningen i dansk ret.

1.2. Baggrund

Den 14. september 2016 vedtog Europa-Parlamentet og Rådet forordning (EU) nr. 2016/1624 af 14. september 2016 om den europæiske grænse- og kystvagt og om ændring af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2016/399 og om ophævelse af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 863/2007, Rådets forordning (EF) nr. 2007/2004, og Rådets beslutning 2005/267/EF (grænse- og kystvagtforordningen). Forordningen er optrykt som bilag 2 til lovforslaget.

Vedtagelsen af forordningen skete med hjemmel i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde artikel 77, stk. 2, litra b) og d), og artikel 79, stk. 2, litra c). Som følge af det danske forbehold vedrørende retlige og indre anliggender deltog Danmark derfor ikke i Rådets vedtagelse af forordningen, der ligeledes ikke er bindende for og ikke finder anvendelse i Danmark, jf. artikel 1 og 2 i protokol nr. 22 om Danmarks stilling.

Det fremgår af forordningens præambelbetragtning nr. 65, at forordningen udgør en udbygning af Schengen-reglerne. Danmark kan derfor i medfør af artikel 4 i protokollen om Danmarks stilling inden seks måneder fra vedtagelsen af forordningen beslutte at gennemføre forordningen i dansk ret på mellemstatsligt grundlag.

Hvis forordningen ikke gennemføres i dansk ret, overvejer de medlemsstater, der er bundet af forordningen, hvilke passende foranstaltninger der skal træffes. Dette kan betyde, at Danmark i yderste konsekvens må træde ud af Schengen-samarbejdet.

Grænse- og kystvagtforordningen, der trådte i kraft den 6. oktober 2016, indeholder regler, som bl.a. har til formål at oprette en europæisk grænse- og kystvagt for at sikre integreret europæisk grænseforvaltning ved de ydre grænser med henblik på effektiv forvaltning af passage af de ydre grænser. Dette omfatter håndtering af migrationsmæssige udfordringer og potentielle fremtidige trusler ved disse grænser for dermed at bidrage til imødegåelsen af alvorlig kriminalitet med en grænseoverskridende dimension for at sikre et højt sikkerhedsniveau internt i Unionen under fuld overholdelse af de grundlæggende rettigheder, samtidig med at den frie bevægelighed for personer i Unionen opretholdes.

For at sikre en integreret europæisk grænseforvaltning ved medlemsstaternes ydre grænser, med henblik på en effektiv forvaltning af passage af disse grænser, oprettes der med forordningen en europæisk grænse- og kystvagt. Den europæiske grænse- og kystvagt består af Frontex og de nationale myndigheder med ansvar for grænseforvaltning, herunder kystvagterne, i det omfang de udfører grænsekontrolopgaver. Medlemsstaterne bevarer det primære ansvar for forvaltningen af deres afsnit af de ydre grænser.

For at opnå en integreret grænseforvaltning af medlemsstaternes ydre grænser er Frontex endvidere med forordningen blevet tillagt en række udvidede kompetencer og beføjelser.

Agenturets primære opgave vil være at have fokus på at fastlægge en operationel strategi for grænseforvaltning og koordinere bistanden fra alle medlemsstater. I den forbindelse vil agenturet skulle udarbejde sårbarhedsvurderinger af medlemsstaternes grænsekontrolkapacitet og beredskab. Agenturet vil ligeledes skulle tilrettelægge fælles operationer og hurtige grænseindsatser for at styrke medlemsstaternes kapacitet til at kontrollere de ydre grænser og for at håndtere udfordringerne ved de ydre grænser som følge af ulovlig indvandring eller grænseoverskridende kriminalitet. Agenturet vil herudover skulle bistå Kommissionen med koordinationen af migrationsstøttehold i hotspotsområder, når en medlemsstat står over for et uforholdsmæssigt stort migrationspres bestemte steder langs dets ydre grænser, samt sikre en praktisk løsning i tilfælde, der kræver hurtig handling ved de ydre grænser. Agenturet vil herudover skulle sørge for teknisk og operationel bistand til støtte for eftersøgnings- og redningsaktioner i forbindelse med personer i havsnød under grænseovervågningsoperationer. Endvidere vil agenturet skulle bidrage til at oprette en udrykningsstyrke på mindst 1.500 grænse- og kystvagter til hurtige grænseindsatser samt udpege agenturets forbindelsesofficerer i medlemsstater og tredjelande. Yderligere skal agenturet fremme operationelt samarbejde mellem medlemsstater og tredjelande om grænseforvaltning. Endelig skal agenturet tilrettelægge, koordinere og gennemføre tilbagesendelsesoperationer og -indsatser.

Danmarks fortsatte deltagelse i Schengensamarbejdet taler for, at Danmark gennemfører forordningen i sin lovgivning.

Folketingets Europaudvalg gav på den baggrund den 19. april 2016 mandat til, at Danmark kan meddele Europa-Kommissionen, at Danmark agter at gennemføre grænse- og kystvagtforordningen i dansk ret.

Det var det daværende Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriums vurdering, at de forpligtelser, som følger af forordningens regler, kunne opfyldes på grundlag af gældende dansk ret. Udlændinge- og Integrationsministeriet har dog efterfølgende vurderet, at en gennemførelse af forordningens artikel 29 om udpegelse af et kompetent organ til en pulje af observatører, som skal føre tilsyn med tvangsmæssig udsendelse, vil kræve en ændring af udlændingeloven. Det er fortsat ministeriets vurdering, at de øvrige bestemmelser i forordningen ikke kræver ændring af dansk ret og således kan opfyldes af Danmark uden lovændringer.

2. Gældende ret

Det følger af udlændingelovens § 30 a, at Folketingets Ombudsmand varetager tilsynet med tvangsmæssige udsendelser.

Bestemmelsen blev indsat i udlændingeloven ved lov nr. 248 af 30. marts 2011 om ændring af udlændingeloven (Ændringer som følge af direktiv om fælles standarder og procedurer i medlemsstaterne for tilbagesendelse af tredjelandsstatsborgere med ulovligt ophold (udsendelsesdirektivet) m.v.) i forbindelse med, at udsendelsesdirektivet (Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2008/115/EF af 16. december 2008 om fælles standarder og procedurer i medlemsstaterne for tilbagesendelse af tredjelandsstatsborgere med ulovligt ophold) blev gennemført i dansk ret.

Det følger af udsendelsesdirektivets artikel 8, stk. 6, at medlemsstaterne skal sørge for en effektiv ordning for tilsyn med tvangsmæssig udsendelse af tredjelandsstatsborgere.

Ved lovændringen blev Folketingets Ombudsmand som en konsekvens af udsendelsesdirektivets artikel 8, stk. 6, tillagt kompetence til at varetage tilsynet med tvangsmæssige udsendelser gennemført af dansk politi, jf. udlændingelovens § 30. Det skete ved, at § 30 a blev indsat i udlændingeloven.

Det følger af forarbejderne til bestemmelsen, at tilsynet omfatter tvangsmæssige udsendelser, der finder sted på baggrund af afgørelser om tilbagesendelse i udsendelsesdirektivets forstand, jf. Folketingstidende 2010-11, A, L 107 som fremsat, s. 23. Tilsynet omfatter således tvangsmæssige udsendelser, der finder sted på baggrund af afgørelser om udvisning efter udlændingelovens § 25, § 25 a, stk. 2, og § 25 b, afgørelser om udsendelse efter § 27 b og afslag på ansøgninger om opholdstilladelse, afslag på forlængelser af opholdstilladelse og inddragelse af opholdstilladelser, som fastsætter en udrejsefrist.

Efter udlændingelovens § 30, stk. 2, 1. pkt., er det politiet, der drager omsorg for, at en udlænding, som ikke har ret til at opholde sig her i landet, og som ikke udrejser frivilligt, udrejser af landet. Folketingets Ombudsmand fører således tilsyn med politiet i forbindelse med den tvangsmæssige udsendelse.

Tilsynet omfatter tiden fra beslutningen om tvangsmæssig udsendelse, og frem til udsendelsen er gennemført. Det betyder i praksis, at tilsynet omfatter tiden, fra politiet konstaterer, at en udlænding ikke er udrejst i overensstemmelse med en fastsat udrejsefrist, og frem til det tidspunkt, hvor politiets udsendelsessag afsluttes, herunder når udlændingen overleveres til andre landes myndigheder. Tilsynet omfatter tidsrummet fra politiet første gang konstaterer, at udlændingen ikke er udrejst i overensstemmelse med en fastsat udrejsefrist, uanset om udsendelsessagen i perioder ikke længere fremmes, f.eks. fordi udlændingen efterfølgende medvirker til udrejsen, men imidlertid ikke fortsætter hermed.

Folketingets Ombudsmand har efter ombudsmandslovens § 28 tavshedspligt med hensyn til oplysninger, som Folketingets Ombudsmand bliver bekendt med under udøvelsen af sin virksomhed. Folketingets Ombudsmand er derfor forpligtet til ikke at offentliggøre personfølsomme oplysninger, ligesom oplysninger om flyafgange, tidspunkter, destinationer og lignende efter en konkret vurdering må hemmeligholdes. Ved udøvelsen af denne vurdering inddrages oplysninger og anmodninger fra politiet.

Det fremgår af § 30 a, stk. 2, 1. pkt., at tilsynet udøves i overensstemmelse med lov om Folketingets Ombudsmand (herefter ombudsmandsloven). Det følger videre af § 30 a, stk. 2, 2. pkt., at Folketingets Ombudsmand ved tilsynet særlig skal påse, at politiets virksomhed foretages med respekt for individet og uden unødigt magtanvendelse.

Folketingets Ombudsmand skal således bedømme, om politiet handler i strid med gældende ret, herunder internationale forpligtelser og god forvaltningsskik, jf. ombudsmandslovens § 21. I det omfang ombudsmanden som et led i tilsynet gennemfører inspektioner efter § 18 i ombudsmandsloven, kan ombudsmanden endvidere bedømme forholdene ud fra almenmenneskelige og humanitære synspunkter.

Til brug for udførelsen af sit tilsyn har Folketingets Ombudsmand ret til at forlange oplysninger, dokumenter, udtalelser, indkaldelse til afhøring for retten, besigtigelse af tjenestesteder og lokaler samt til uden retskendelse at inspicere private institutioner, hvor personer er eller kan være berøvet deres frihed, jf. § 19 i ombudsmandsloven.

Folketingets Ombudsmands tilsyn omfatter både påsete udsendelser, hvor politipersonalet overvåger udrejsen af landet, f.eks. ombordstigning i et fly eller skib, og ledsagede udrejser, hvor politipersonale ledsager udlændingen ud af landet til udlændingens hjemland eller et tredjeland, hvor udlændingen har ret til at tage ophold. Folketingets Ombudsmand fører dog navnlig tilsyn med, at de ledsagede udrejser, idet et tilsyn med disse udrejser er særligt relevant.

Der er tale om et overordnet og generelt tilsyn med udsendelsesområdet. Folketingets Ombudsmand behandler således ikke konkrete klager over den enkelte politibetjent, ligesom der ikke sker underretning af den udlænding, hvis sag ombudsmanden vælger at se på.

Folketingets Ombudsmand kan i overensstemmelse med de almindelige regler i ombudsmandsloven modtage klager over konkrete forhold samt tage sager op af egen drift, jf. ombudsmandslovens §§ 13 og 17. I så fald gælder det almindelige princip i ombudsmandslovens § 14, hvorefter ombudsmanden ikke kan behandle klager over forhold, der kan indbringes for en anden forvaltningsmyndighed, før denne myndighed har truffet afgørelse.

Folketingets Ombudsmand udøver sin tilsynsvirksomheden på grundlag af regelmæssige indberetninger fra politiet og en gennemgang af et antal afsluttede konkrete udsendelsessager, jf. § 30 a, stk. 3. Folketingets Ombudsmand kan herudover være til stede under politiets udsendelse af udlændinge, jf. § 30 a, stk. 4. Politiet meddeler Folketingets Ombudsmand de oplysninger, som er nødvendige til varetagelse af tilsynets virksomhed. Det sker dels ved en række faste indberetninger, dels ved at Folketingets Ombudsmand og politiet gennem året indgår i en dialog vedrørende enkelte sager, procedurer mv.

Det fremgår videre af bemærkningerne til bestemmelsen, at Folketingets Ombudsmand ved deltagelse i konkrete udsendelser skal forholde sig passivt og alene påse, hvorledes udsendelsen foregår. Folketingets Ombudsmand hverken kan eller skal under tilsynet intervenere i eventuelle situationer, der måtte opstå under udsendelsen. Folketingets Ombudsmand har mulighed for at stille spørgsmål vedrørende den konkrete udsendelse og eventuelt efterfølgende indlede en undersøgelse af sagen. De spørgsmål, der relaterer sig til en konkret udsendelse, hvor tilsynet er til stede, skal stilles til Rigspolitiet og ikke til det tilstedeværende politipersonale.

Folketingets Ombudsmand kan anvende de reaktionsmuligheder, der er hjemlet i ombudsmandslovens kapitel 7. Folketingets Ombudsmand kan således fremsætte kritik, afgive henstillinger samt i øvrigt fremsætte sin opfattelse af sagen. Derudover kan Folketingets Ombudsmand fremsætte forslag om, at procedurer eller sagsbehandling i forbindelse med tvangsmæssige udsendelser, der er omfattet af tilsynets kompetence, ændres.

Politiet underretter løbende Folketingets Ombudsmand om forestående tvangsmæssige udsendelser. Folketingets Ombudsmand retter henvendelse til politiet med et ønske om at deltage i en konkret udsendelse. Der kan være tale om en vilkårligt udvalgt udsendelse, eller der kan være tale om, at Folketingets Ombudsmand, f.eks. via medierne, er blevet bekendt med en forestående udsendelse, som Folketingets Ombudsmand ønsker at følge. Politiet orienterer snarest muligt Folketingets Ombudsmand om den planlagte rejse. Politiet sørger for det praktiske i forbindelse med deltagelse i udsendelsen, herunder fremskaffelse af billetter, visa, indlogering på hotel m.v.

Det følger endelig af § 30 a, stk. 5, at Folketingets Ombudsmand afgiver en årlig beretning om tilsynets virksomhed. Beretningen offentliggøres.

Der er ikke efter gældende ret hjemmel til, at Folketingets Ombudsmand kan føre tilsyn med udenlandske myndigheder i forbindelse med tvangsmæssige udsendelser, idet ombudsmandens virksomhed alene omfatter danske myndigheder. Ombudsmanden vil således ikke i dag kunne føre tilsyn med eksempelvis tysk politi i forbindelse med en tvangsmæssig udsendelse.

3. Grænse- og kystvagtforordningen

3.1. Forordningens regler om udsendelse

Som nævnt i afsnit 1.2. har grænse- og kystvagtforordningen til formål at sikre det retlige grundlag for en integreret grænseforvaltning af EU's ydre grænser med henblik på effektivt at styre forvaltningen af passage af de ydre grænser og sikre et højt sikkerhedsniveau internt i EU, samtidig med at den frie bevægelighed for personer opretholdes.

Som led heri har Frontex fået udvidet sine kompetencer og beføjelser i forbindelse med udsendelser. Formålet med at styrke Frontex' rolle i forbindelse med udsendelser er at give medlemsstaterne alle nødvendige operationelle forstærkninger til en effektiv udsendelse af tredjelandstatsborgere med ulovligt ophold.

Efter Frontex-forordning (Rådets forordning (EF) nr. 2007/2004 af 26. oktober 2004 med senere ændringer om oprettelse af et europæisk agentur for forvaltning af det operative samarbejde med EU-medlemsstaternes ydre grænser) artikel 9 kan Frontex efter anmodning yde den nødvendige bistand og koordinering eller tilrettelæggelse af medlemsstaternes fælles tilbagesendelsesaktioner, bl.a. ved at chartre fly med henblik på sådanne aktioner. Frontex har endvidere mulighed for at finansiere eller medfinansiere sådanne fælles tilbagesendelsesaktioner. Det er et krav efter Frontex-forordningen, at der er tale om en tilbagesendelsesaktion med deltagelse af mere end én medlemsstat.

Det fremgår af grænse- og kystvagtforordningens artikel 2, at "tilbagesendelse" (udsendelse) forstås i overensstemmelse med udsendelsesdirektivets artikel 3, nr. 3. Det følger heraf, at udsendelse herefter forstås som processen i forbindelse med tredjelandstatsborgers tilbagevenden, enten frivilligt i overensstemmelse med en forpligtelse til at vende tilbage eller tvangsmæssigt, til vedkommendes tredjelandstatsborgers oprindelsesland, et transitland efter tilbagetagelsesaftaler på fælleskabsplan, bilateralt plan eller i henhold til andre ordninger eller et andet tredjeland, som den pågældende tredjelandstatsborger frivilligt beslutter at vende tilbage til, og hvor vedkommende vil blive modtaget.

Frontex skal således fremover koordinere og organisere tilbagesendelsesoperationer eller -indsatser i forbindelse med udsendelse fra én eller flere medlemsstater og fremme tilrettelæggelsen heraf på eget initiativ med henblik på at styrke tilbagesendelsessystemet i de medlemsstater, der er udsat for

et særligt pres. I medfør af grænse- og kystvagtforordningens artikel 27 vil Frontex således fremover bl.a. have til opgave navnlig på teknisk og operativt plan, og i fuld overensstemmelse med grundlæggende rettigheder og de generelle principper i EU-retten samt relevante dele af folkeretten, navnlig beskyttelse af flygtninge og børns rettigheder, at koordinere medlemsstaternes udsendelsesrelaterede aktiviteter.

Bestemmelsen har til formål at opnå et integreret system for forvaltning af udsendelser mellem medlemsstaternes kompetente myndigheder med deltagelse af de relevante myndigheder i tredjelande og andre relevante interessenter.

Det følger således af grænse- og kystvagtforordningens artikel 28, stk. 1, at Frontex på anmodning fra én eller flere af de deltagende medlemsstater, og i medfør af udsendelsesdirektivet, kan koordinere og tilrettelægge tilbagesendelsesoperationer. Frontex vil således kunne stå for at chartre et fly og vil endvidere kunne stå for kontakt til tredjelandets myndigheder. Frontex kan endvidere på eget initiativ foreslå medlemsstaterne at koordinere og tilrettelægge tilbagesendelsesoperationer. Frontex vil således kunne opfordre Danmark og Tyskland til at gå sammen om en fælles chartret flyvning til Afghanistan. Det vil dog altid være op til den enkelte medlemsstat, hvorvidt man ønsker at benytte Frontex.

Ved ”tilbagesendelsesoperation” forstås en operation, som koordineres af Frontex og involverer teknisk og operativ forstærkning fra én eller flere medlemsstater, hvorved personer i udsendelsesposition fra én eller flere medlemsstater sendes tilbage, enten frivilligt eller ved tvang, jf. forordningens artikel 2, nr. 14.

Spørgsmålet om udlændingens opholdsgrundlag hører under national ret, og det fremgår således af artikel 28, stk. 1, at Frontex ikke tager stilling til grundlaget for en medlemsstats afgørelse om udsendelse.

Medlemsstaterne skal i medfør af forordningen underrette Frontex hver måned om deres vejledende planlægning af antallet af personer i udsendelsesposition og om de tredjelande, hvortil der skal ske udsendelse. Medlemsstaterne skal endvidere oplyse, om de forventer at have behov for bistand og koordinering fra Frontex. Frontex vil herefter udarbejde en rullende operativ plan for at give de medlemsstater, der anmoder om det, den nødvendige operative forstærkning, herunder i form af teknisk understøtning, jf. artikel 28, stk. 2.

I medfør af grænse- og kystvagtforordningens artikel 28, stk. 3, kan Frontex endvidere enten på de deltagende medlemsstaters anmodning eller på eget forslag, sikre koordinationen af tredjelandssassisterede tilbagesendelsesoperationer. Herved forstås udsendelser, hvor det tredjeland, som udsendelsen sker til, stiller transportmidler og ledsagere ved tvangsmæssig tilbagesendelse til rådighed.

Frontex får endvidere til opgave at yde teknisk og operativ bistand – eksempelvis i form af tolketjenester, rådgivning og praktiske oplysninger omkring de tredjelande, hvortil der skal ske udsendelse – til de medlemsstater, der er udsat for særlige udfordringer med hensyn til deres tilbagesendelsessystemer, jf. artikel 27, stk. 1, litra b) og stk. 2.

Herudover har Frontex mulighed for at kunne koordinere anvendelse af relevante IT-systemer og yde støtte til medlemsstaterne om det konsulære samarbejde med henblik på identifikation af tredjelandstatsborgere og indhentning af rejsedokumenter, uden at videregive oplysninger om, hvorvidt de pågældende tredjelandstatsborgere har ansøgt om international beskyttelse, tilrettelægge og koordinere tilbagesendelsesoperationer og yde støtte til frivillig udrejse i samarbejde med medlemsstaterne, jf. artikel 27, stk. 1, litra c).

Frontex skal råde over en pulje af observatører og ledsagere til brug ved tvangsmæssige udsendelser og udsendelsesspecialister, der skal stilles til rådighed af og udsendes til medlemsstaterne. Fra puljen af observatører kan der således dannes europæiske indsatshold til brug ved tilbagesendelser, jf. artikel 32.

I forlængelse heraf fremgår det af forordningens artikel 33, at Frontex på anmodning fra en medlemsstat, der står over for en opgave med at opfylde forpligtelsen efter udsendelsesdirektivet til at sende tredjelandstatsborgere, der er genstand for afgørelser om udsendelse truffet af en medlemsstat, tilbage, yder passende teknisk og operativ bistand i form af en tilbagesendelsesindsats. Ved en "tilbagesendelsesindsats" forstås en aktivitet foretaget af Frontex, hvorved medlemsstater ydes udvidet teknisk og operativ bistand i form af indsættelse af europæiske indsatshold til brug ved tilbagesendelser i medlemsstaterne og tilrettelæggelsen af tilbagesendelsesoperationer, jf. artikel 2, nr. 15.

Frontex har endvidere til opgave at tilrettelægge, fremme og koordinere aktiviteter, der muliggør informationsudveksling og kortlægning og samling af bedste praksis med hensyn til forhold der vedrører tilbagesendelser mellem medlemsstaterne, jf. artikel 27, stk. 1, litra d.

Endelig kan Frontex finansiere eller medfinansiere de operationer, indsatser og aktiviteter fra sit budget i overensstemmelse med de finansielle bestemmelser, som gælder for agenturet, jf. artikel 27, stk. 1, litra e.

3.2. Pulje af observatører

I medfør af grænse- og kystvagtforordningens artikel 29 skal Frontex efter høring af den ansvarlige for grundlæggende rettigheder, jf. forordningens artikel 71, oprette en pulje af observatører, som varetager tilsynet med tvangsmæssige udsendelser i overensstemmelse med udsendelsesdirektivets artikel 8, stk. 6.

Medlemmerne af puljen vælges således fra de kompetente organer, som i medlemsstaterne allerede fører tilsyn med de nationale tvangsmæssige udsendelser, jf. herved artikel 8, stk. 6, i udsendelsesdirektivet.

Frontex stiller på anmodning observatører ved tvangsmæssig udsendelse til rådighed for de deltagende medlemsstater, som på medlemsstaternes vegne fører tilsyn med, at tilbagesendelsesoperationer, som omfattet af artikel 28, og tilbagesendelsesindsatserne, som omfattet af artikel 33, gennemføres på korrekt vis under hele deres varighed, jf. artikel 29, stk. 4.

Observatørernes tilsyn omfatter således tilsyn med tvangsmæssige tilbagesendelsesoperationer, som er omfattet af artikel 28, og tilbagesendelsesindsatserne, som er omfattet af artikel 33. Bestemmelsen omfatter derimod ikke tilsyn med nationale tvangsmæssige udsendelser. Tilsynet hermed vil som hidtil blive udøvet efter udsendelsesdirektivet og på grundlag af § 30 a, stk. 1-5, i udlændingeloven.

Det fremgår af forordningens artikel 28, stk. 6, at der føres tilsyn med hver tilbagesendelsesoperation i medfør af udsendelsesdirektivets artikel 8, stk. 6. Tilsynet med tvangsmæssige tilbagesendelsesoperationer udføres på grundlag af objektive og gennemsigtige kriterier og omfatter hele tilbagesendelsesoperationen fra før afrejsen til overdragelsen af personerne i udsendelsesposition til det tredjeland, hvortil der sker udsendelse.

Af bilag 1 til Frontex' bestyrelses beslutning af 6. december 2016, der er optrykt som bilag 3 til lovforslaget, fremgår således, at ethvert tilsyn, som udføres af observatøren ved tvangsmæssig udsendelse, gælder fra det tidspunkt, hvor personen, der er genstand for tilbagesendelsesoperationen, af de relevante myndigheder fysisk hentes fra det sted, hvor vedkommende befinder sig, med henblik på gennemførelse af den fysiske udsendelse, og frem til det tidspunkt, hvor personen overgives til myndighederne i modtagerstaten, eller det tidspunkt, hvor personen tilbagegives til afsenderlandets myndigheder i det tilfælde, at udsendelse af personen suspenderes eller aflyses.

Observatørerne kan som nævnt ovenfor føre tilsyn med tvangsmæssige udsendelser, der gennemføres efter artikel 28, stk. 1, dvs. udsendelser, hvor agenturet koordinerer eller tilrettelægger tilbagesendelsesoperationen.

Observatørerne kan endvidere føre tilsyn med de tredjelandsassisterede tilbagesendelsesoperationer der er omfattet af forordningens artikel 28, stk. 3. Det følger således af bestemmelsen, at mindst én repræsentant for medlemsstaterne og én observatør ved tvangsmæssig tilbagesendelse fra den pulje, der oprettes i henhold til artikel 29, eller fra den nationale tilsynsordning i den deltagende medlemsstat, skal være til stede under hele tilbagesendelsesoperationen og frem til ankomsten i det tredjeland, hvortil udsendelsen sker.

Observatøren skal i forbindelse med hver tvangsmæssig udsendelse indsende en rapport om hver tvangsmæssig tilbagesendelsesoperation til Frontex' administrerende direktør, til den ansvarlige for grundlæggende rettigheder i medfør af artikel 71 og til de kompetente nationale myndigheder, der er involveret i den pågældende operation. Den administrerende direktør og de kompetente nationale myndigheder sikrer, om nødvendigt, en passende opfølgning herpå.

Hvis Frontex har bekymringer med hensyn til overholdelsen af de grundlæggende rettigheder i forbindelse med en tilbagesendelsesoperation, meddeler agenturet de deltagende medlemsstater og Kommissionen dette, jf. artikel 28, stk. 7. Herudover vil Frontex' administrerende direktør evaluere resultaterne af tilbagesendelsesoperationerne. Hver sjette måned fremsender vedkommende en deltaljeret evalueringsrapport vedrørende alle de tilbagesendelsesoperationer, som er blevet gennemført i det forrige halvår til bestyrelsen i Frontex sammen med bemærkningerne fra den ansvarlige for grundlæggende rettigheder, jf. artikel 28, stk. 8.

Det følger af forordningens artikel 29, stk. 2, at bestyrelsen for Frontex på forslag fra den administrerende direktør træffer afgørelse om det samlede antal af observatører til puljen og om observatørernes profil. Frontex' bestyrelse har ved bilag 1 til Frontex' beslutning af 6. december 2016, således fastsat antallet af observatører omfattet af puljen til 50. Bestyrelsen kan til enhver tid ændre observatørernes profiler og det samlede antal observatører i puljen. Medlemsstaterne er ansvarlige for at bidrage til puljen ved at udnævne observatører ved tvangsmæssig udsendelse svarende til den fastlagte profil. Der skal indgå observatører ved tvangsmæssig udsendelse med særlig ekspertise i børnebeskyttelse i puljen.

Det følger af artikel 29, stk. 3, at medlemsstaternes bidrag med observatører ved tvangsmæssig udsendelse til tilbagesendelsesoperationer og -indsatser i det følgende år planlægges på grundlag af årlige bilaterale forhandlinger og aftaler mellem Frontex og medlemsstaterne. I overensstemmelse med disse aftaler stiller medlemsstaterne observatører til rådighed med henblik på indsættelse efter anmodning fra Frontex. Dette gælder dog ikke, hvis en medlemsstat står i en ekstraordinær situation, der i væsentlig grad berører udførelsen af nationale opgaver. En sådan anmodning indgives mindst 21 arbejdsdage før den planlagte indsættelse eller fem arbejdsdage i tilfælde af en hurtig tilbagesendelsesindsats.

Det fremgår af artikel 3 i den ovennævnte beslutning, at den praktiske fremgangsmåde for indsættelsen af observatører fastlægges efter nærmere aftale mellem Frontex og observatøren.

Definitionen på en observatør ved tvangsmæssig tilbagesendelse, jf. forordningens artikel 29, fremgår af det førnævnte bilag 1 til Frontex' beslutning af 6. december 2016.

Det fremgår bl.a. heraf, at observatørerne har til opgave at sikre, at følgende rettigheder under hele tilbagesendelsesoperationen sikres:

- fundamentale rettigheder i overensstemmelse med EU-retten

- de relevante menneskerettigheder, herunder særligt princippet om menneskelig værdighed og non-refoulement, samt
- at eventuel brug af tvangsforanstaltninger holdes inden for grænserne af rimelig magtanvendelse.

Observatørerne bør endvidere besidde en viden og forståelse for princippet om ikke-forskelsbehandling, retten til at klage til relevante myndigheder, internationale og europæiske standarder for beskyttelse af børn og andre sårbare personer samt kønsrelaterede problematikker, herunder de, der bl.a. er beskrevet i Frontex' Guide for Joint Operations by Air af 12. maj 2016.

Herudover fremgår det, at observatørerne skal besidde de fornødne kvalifikationer med henblik at udarbejde en fyldestgørende tilsynsrapport indeholdende en række forhold.

Det følger bl.a. af forordningens artikel 35, stk. 2, at Frontex i samarbejde med det rådgivende forum, jf. artikel 70, skal udarbejde og videreudvikle en adfærdskodeks, der særligt gælder for udsendelse af personer i udsendelsesposition.

En sådan adfærdskodeks skal anvendes under alle tilbagesendelsesoperationer i medfør af udsendelsesdirektivets artikel 8, stk. 6, og under alle tvangsmæssige tilbagesendelsesindsatser, som koordineres og tilrettelægges af Frontex.

Adfærdskodeksen skal indeholde en beskrivelse af fælles standardprocedurer for at forenkle tilrettelæggelsen af tilbagesendelsesoperationer og tilbagesendelsesindsatser og for at sikre, at udsendelse sker på en human måde og under fuld overholdelse af de grundlæggende rettigheder, navnlig princippet om den menneskelige værdighed, forbuddet mod tortur og umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf, retten til frihed og sikkerhed og retten til beskyttelse af personoplysninger og til ikke-forskelsbehandling.

Endvidere skal adfærdskodeksen tage hensyn til medlemsstaternes forpligtelse til at sørge for en effektiv ordning for tilsyn med tvangsmæssige tilbagesendelse, jf. artikel 8, stk. 6, i direktiv 2008/115/EF ("udsendelsesdirektivet"), og til strategien for grundlæggende rettigheder.

Adfærdskodeksen er endnu ikke udarbejdet.

4. Forordningens gennemførelse i dansk ret

4.1. Ministeriets overvejelser

Folketingets Ombudsmand er i medfør af udsendelsesdirektivets artikel 8, stk. 6, tillagt kompetence til at varetage tilsyn med tvangsmæssige udsendelser. Folketingets Ombudsmand fører således i dag tilsyn i forbindelse med tvangsmæssige udsendelser, der gennemføres af dansk politi efter reglerne i udlændingeloven. Ombudsmanden fører bl.a. tilsyn med, om politiet i forbindelse med udsendelsen

overholder Danmarks internationale forpligtelser i henhold til EU-retten og internationale menneskerettighedskonventioner og ikke udøver unødvendig magt.

Det følger af grænse- og kystvagtforordningens artikel 29, at medlemsstaterne til brug for puljen af observatører skal udpege kompetente organer, som i medlemsstaterne fører tilsyn med tvangsmæssige nationale tilbagesendelser, jf. herved udsendelsesdirektivets artikel 8, stk. 6.

Artikel 29 indebærer således, at den myndighed, der fører tilsyn med nationale tilbagesendelser efter udsendelsesdirektivet, skal udpeges som kompetent organ til puljen af observatører, der skal etableres efter reglerne i grænse- og kystvagtforordningen.

Det er som anført Folketingets Ombudsmand, som i Danmark er tillagt kompetencen til at føre tilsyn i medfør af udsendelsesdirektivet.

Efter regeringens opfattelse er det afgørende, at der føres et uafhængigt og upartisk tilsyn med tvangsmæssige udsendelser. Folketingets Ombudsmand opfylder disse betingelser.

Regeringen finder derfor, at Folketingets Ombudsmand også bør føre tilsyn med tvangsmæssige udsendelser efter grænse- og kystvagtforordningens regler.

Bestemmelsen i udlændingelovens § 30 a indebærer, at ombudsmanden kan føre tilsyn med udsendelsesoperationer, der gennemføres af politiet efter reglerne i udlændingeloven. Der vil her være tale om udsendelsesoperationer, der gennemføres af danske myndigheder, og hvor ombudsmanden fører tilsyn med den pågældende myndighed.

Som anført kan en tilbagesendelsesoperation efter artikel 28 og en tilbagesendelsesindsats efter artikel 33 i grænse- og kystvagtforordningen omfatte én eller flere medlemsstater og vil blive gennemført af en eller flere andre medlemslandes myndigheder. Tilsynet med gennemførelse af tilbagesendelsesoperationer og -indsatser efter forordningen vil derfor også omfatte tilsyn med andre landes myndigheders opgavevaretagelse.

Der er ikke i dag hjemmel i dansk ret til, at Folketingets Ombudsmand kan føre tilsyn med udenlandske myndigheder.

Regeringen foreslår på den baggrund, at Folketingets Ombudsmands beføjelse udvides, således, at ombudsmanden kan fungere som observatør og varetage tilsynet med tvangsmæssige udsendelser i henhold til grænse- og kystvagtforordningen.

4.2. Den foreslåede ordning

Det foreslås på den baggrund, at der indsættes en ny bestemmelse i § 30 a, hvorefter Folketingets Ombudsmand får kompetence til at føre tilsyn med tvangsmæssige udsendelser i medfør af grænse- og kystvagtforordningen.

Tilsynet omfatter de udsendelser, der finder sted i henhold til grænse- og kystvagtforordningen. Folketingets Ombudsmand vil således skulle føre tilsyn med tvangsmæssige tilbagesendelsesoperationer og -indsatser under Frontex.

Tilsynet kan omfatte både danske og udenlandske myndigheder. Det vil således være Frontex, som bestemmer, hvilke flyvninger, agenturet ønsker, Ombudsmanden dækker, og der vil ikke nødvendigvis være tale om flyvninger, hvor Danmark deltager.

Det foreslås således, at Folketingets Ombudsmand stiller observatører ved tvangsmæssig udsendelse til rådighed med henblik på indsættelse efter anmodning fra Frontex i overensstemmelse med de årlige bilaterale forhandlinger og aftaler mellem agenturet og Danmark.

Den nærmere fremgangsmåde for indsættelsen af observatører vil blive fastlagt efter nærmere aftale mellem Frontex og Folketingets Ombudsmand.

I modsætning til, hvad der gælder, når Folketingets Ombudsmand fører tilsyn med nationale udsendelser, vil tilsynet efter forordningen ikke skulle føres efter ombudsmandsloven. Tilsynet vil i stedet skulle føres i henhold til forordningens regler.

Ombudsmanden vil skulle føre tilsyn med, om udsendelsen sker under overholdelse af de grundlæggende rettigheder og de grundlæggende principper i EU-retten samt folkeretten, herunder forpligtelser vedrørende beskyttelse af flygtninge og børns rettigheder. Ombudsmanden vil således bl.a. skulle føre tilsyn med, at udsendelse sker under fuld overholdelse af de grundlæggende rettigheder, navnlig Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder, den Europæiske Menneskerettighedskonvention, de relevante bestemmelser i folkeretten, herunder FN's konvention om barnets rettigheder, konvention om afskaffelse af alle former for diskrimination imod kvinder, konventionen om flygtnings retsstilling og forpligtelserne vedrørende adgang til international beskyttelse, navnlig princippet om non-refoulement.

De nærmere rammer og retningslinjer for tilsynet vil blive fastlagt af Frontex' bestyrelse.

Der henvises til afsnit 3 for en nærmere gennemgang af forordningens regler.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 1, nr. 1, og bemærkningerne hertil.

5. Internationale forpligtelser

Forordningens regler ændrer ikke ved, at en tvangsmæssig udsendelse skal ske i overensstemmelse med Danmarks internationale forpligtelser. I den forbindelse er Den Europæiske Menneskerettighedskonvention (EMRK) særlig relevant. FN's konvention om barnets rettigheder er ligeledes relevant.

Efter EMRK artikel 3 må ingen underkastes tortur og ej heller umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf. Bestemmelsen er absolut og tillader ikke nogen undtagelser.

En udlænding kan således aldrig udsendes til et land, hvor der er vægtige grunde til at antage, at den pågældende vil være i reel risiko for at blive behandlet i strid med artikel 3.

Efter omstændighederne kan de faktiske forhold i forbindelse med udsendelsen, herunder udsendelsesmåden, være i strid med artikel 3.

Eventuel magtanvendelse i forbindelse med gennemførelse af en tvangsmæssig udsendelse vurderes i forhold til artikel 3.

Efter artikel 3, stk. 1, i FN's børnekonvention skal barnets tarv komme i første række i alle foranstaltninger vedrørende børn, hvad enten disse udøves af offentlige eller private institutioner for social velfærd, domstole, forvaltningsmyndigheder eller lovgivende organer.

6. Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

7. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

Lovforslaget har ingen økonomiske eller administrative konsekvenser for erhvervslivet mv.

8. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget har ingen administrative konsekvenser.

9. Miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen miljømæssige konsekvenser.

10. Forholdet til EU-retten

Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2016/1624 af 14. september 2016 om den europæiske grænse- og kystvagt og om ændring af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 863/2007 Rådets forordning (EF) nr. 2007/2004, og Rådets beslutning 2005/267/EF er som

følge af det danske forbehold vedrørende retlige og indre anliggender ikke bindende for og finder ikke anvendelse i Danmark.

Da forordningen imidlertid udbygger Schengenreglerne, træffer Danmark, jf. protokol nr. 22 om Danmarks stilling, inden 6 måneder efter vedtagelsen af forordningen afgørelse om, hvorvidt Danmark vil gennemføre forordningen i dansk ret.

Med lovforslaget gennemføres den ændring af udlændingeloven, som er nødvendig for, at forordningen kan gennemføres i Danmark på mellemstatsligt grundlag i overensstemmelse med artikel 4 i protokollen om Danmarks stilling (Schengentechnikaliteten).

Med vedtagelsen af lovforslaget giver Folketinget samtidig sit samtykke efter grundlovens § 19, stk. 1, til, at udlændinge- og integrationsministeren på Danmarks vegne i Rådet for Den Europæiske Union kan meddele, at Danmark har besluttet at gennemføre forordningen i dansk ret.

11. Hørte myndigheder mv.:

12. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/mindreudgifter	Negative konsekvenser/merudgifter
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner		
Administrative konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten		
Overimplementering af EU-retlige minimumsforpligtelser (sæt X)	JA	NEJ X

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1.

Det følger af udsendelsesdirektivets artikel 8, stk. 6, at medlemsstaterne skal sørge for en effektiv ordning for tilsyn med tvangsmæssig udsendelse af tredjelandsstatsborgere, jf. Rådets direktiv 2008/115/EF af 16. december 2008 om fælles standarder og procedurer i medlemsstaterne for tilbagesendelse af tredjelandsstatsborgere med ulovligt ophold.

Folketingets Ombudsmand er på den baggrund gjort kompetent til at føre tilsyn med nationale tvangsmæssige udsendelser, jf. udlændingelovens § 30 a. Tilsynet udøves i overensstemmelse med ombudsmandsloven, jf. § 30 a, stk. 2. Ombudsmanden har derfor efter gældende ret alene kompetence til at føre tilsyn med nationale myndigheder.

Det foreslås i § 30 a, stk. 6, at Folketingets Ombudsmand varetager tilsyn med tvangsmæssig udsendelse i medfør af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 2016/1624 af 14. september 2016 om den europæiske grænse- og kystvagt og om ændring af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2016/399 og om ophævelse af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 863/2007, Rådets forordning (EF) nr. 2007/2004, og Rådets beslutning 2005/267/EF.

Den foreslåede bestemmelse i § 30 a, stk. 6, gennemfører således artikel 29 i grænse- og kystvagtforordningen. Efter denne bestemmelse opretter Frontex en pulje af observatører, der fører tilsyn ved tvangsmæssige udsendelser i henhold til forordningen. Med lovforslaget vil medarbejdere fra Folketingets Ombudsmand blive indmeldt til puljen af observatører.

Folketingets Ombudsmand vil på anmodning fra Frontex skulle stille en observatør til rådighed med henblik på indsættelse ved tvangsmæssige udsendelser, med mindre Ombudsmanden står i en ekstraordinær situation, der i væsentlig grad berører udførelsen af nationale opgaver. Frontex vil indgive en anmodning mindst 21 arbejdsdage før den planlagte indsættelse eller fem arbejdsdage i tilfælde af en hurtig tilbagesendelsesindsats.

Folketingets Ombudsmand skal indsætte observatører, som fører tilsyn ved tvangsmæssige udsendelser i henhold til reglerne i forordningen, dvs. tilbagesendelsesoperationer, jf. forordningens artikel 28, og tilbagesendelsesindsatser, jf. forordningens artikel 33, jf. nærmere afsnit 3.1.

Bestyrelsen i Frontex træffer på forslag fra den administrerende direktør afgørelse om antallet af observatører ved tvangsmæssig udsendelse, der skal stilles til rådighed til puljen, og deres profil. Af bilag 1 til Frontex' bestyrelses beslutning af 6. december 2016, der er optrykt som bilag 3 til

lovforslaget, fremgår, at antallet af observatører omfattet af puljen er fastsat til 50 personer. Det forventes således, at Danmark vil skulle indmelde én observatør til puljen.

Folketingets Ombudsmand påser ved sit tilsyn, at udsendelsen foretages i overensstemmelse med de grundlæggende rettigheder og i overensstemmelse med forordningen.

Tilsynet med tvangsmæssige udsendelser udføres på grundlag af objektive og gennemsigtige kriterier og omfatter hele tilbagesendelsesoperationen fra før afrejsen til overdragelsen af personerne i udsendelsesposition til det tredjeland, hvortil der sker udsendelse. Af det bilag 1 til Frontex' bestyrelses beslutning af 6. december 2016, fremgår således, at ethvert tilsyn, som udføres af observatøren ved tvangsmæssig udsendelse, gælder fra det tidspunkt, hvor personen, der er genstand for tilbagesendelsesoperationen, af de relevante myndigheder fysisk hentes fra det sted, hvor vedkommende befinder sig, med henblik på gennemførelse af den fysiske udsendelse, og frem til det tidspunkt, hvor personen overgives til myndighederne i modtagerstaten, eller det tidspunkt, hvor personen tilbagegives til afsenderlandets myndigheder i det tilfælde, at udsendelse af personen suspenderes eller aflyses.

I medfør af forordningens artikel 29, stk. 4, skal Folketingets Ombudsmand påse, at tilbagesendelsesoperationer og tilbagesendelsesindsatser gennemføres på korrekt vis under hele deres varighed. Ombudsmanden vil således skulle føre tilsyn med, om udsendelsen sker under overholdelse af de grundlæggende rettigheder og de grundlæggende principper i EU-retten samt folkeretten, herunder forpligtelser vedrørende beskyttelse af flygtninge og børns rettigheder.

De nærmere rammer for tilsynet forventes at blive fastlagt af Frontex. I modsætning til, hvad der gælder, når Folketingets Ombudsmand fører tilsyn med nationale udsendelser, vil tilsynet efter forordningen ikke skulle føres efter ombudsmandsloven. Tilsynet vil i stedet skulle føres i henhold til forordningens regler, samt de nærmere rammer, som Frontex måtte fastlægge.

Efter hvert tilsyn skal Folketingets Ombudsmand udarbejde en tilsynsrapport, som skal sendes til Frontex' administrerende direktør, til den ansvarlige for grundlæggende rettigheder, og til de relevante nationale myndigheder i alle medlemsstater, der er involveret i udsendelsen. Den administrerende direktør og de kompetente nationale myndigheder sikrer, om nødvendigt, en passende opfølgning herpå.

Folketingets Ombudsmand skal ikke som led i tilsynet behandle konkrete klager, der relaterer sig til en tilbagesendelsesoperation eller tilbagesendelsesindsats, eller andre klager. Sådanne klager behandles efter en særlig klageordning, jf. forordningens artikel 72.

Til § 2

Det foreslås i *stk. 1*, at loven træder i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende.

Bestemmelsen skal ses i lyset af, at Danmark senest den 14. marts 2017 skal meddele Europa-Kommissionen, om Danmark har til hensigt at gennemføre forordningen i dansk ret.

Der er derfor behov for, at den foreslåede bestemmelse i lovforslaget træder i kraft hurtigst muligt.

Til § 3

Bestemmelsen vedrører lovens territoriale gyldighed.

Det foreslås, at loven ikke gælder for Færøerne og Grønland. Loven kan dog ved kongelig anordning helt eller delvist sættes i kraft for Færøerne og Grønland med de ændringer, som de færøske og grønlandske forhold tilsiger.

Bilag 1

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

Gældende formulering

Lovforslaget

§ 1

I udlændingeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 412 af 9. maj 2016, som senest ændret ved i lov nr. 1561 af 13. december 2016, foretages følgende ændring:

§ 30 a

Folketingets Ombudsmand varetager tilsyn med tvangsmæssig udsendelse.

Stk. 2. Tilsynet udøves i overensstemmelse med lov om Folketingets Ombudsmand. Folketingets Ombudsmand skal ved tilsynet særlig påse, at politiets virksomhed foretages med respekt for individet og uden unødigt magtanvendelse.

Stk. 3. Folketingets Ombudsmands tilsyn foretages på grundlag af regelmæssige indberetninger fra politiet og ved gennemgang af et antal afsluttede udsendelsessager.

Stk. 4. Folketingets Ombudsmand kan være til stede under politiets udsendelse af udlændinge. Politiet sørger for det praktisk nødvendige i forbindelse med Folketingets Ombudsmands tilstedeværelse under udsendelsen. Tilsynet omfatter tiden fra beslutningen om tvangsmæssig udsendelse, og frem til udsendelsen er gennemført.

Politiet meddeler Folketingets Ombudsmand de oplysninger, som er nødvendige til varetagelse af tilsynets virksomhed.

Stk. 5. Folketingets Ombudsmand afgiver en årlig beretning om tilsynets virksomhed. Beretningen offentliggøres.

1. Stk. 6. Folketingets Ombudsmand varetager tilsyn med tvangsmæssig udsendelse i medfør af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 2016/1624 af 14. september 2016 om den europæiske grænse- og kystvagt og om ændring af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2016/399 og om ophævelse af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 863/2007, Rådets forordning (EF) nr. 2007/2004, og Rådets beslutning 2005/267/EF.

§ 2

Stk. 1. Loven træder i kraft dagen efter bekendtgørelse i Lovtidende.

Stk. 2. Lovforslaget kan stadfæstes straks efter dets vedtagelse.

Stk. 3. Udlændingelovens § 30 a, stk. 6, som indsat ved denne lovs § 1, nr. 2, gælder for tilsyn foretages efter lovens ikrafttræden.

§ 3

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men kan ved kongelig anordning helt eller delvis sættes i kraft for Færøerne og Grønland med de ændringer,

som de færøske og grønlandske forhold tilsiger.